herpy

ORMEPADDER

Taita African Caecilian

Boulengerula taitana

Boulengerula taitana er en lille, benløs ormepadde, som kun findes i Taita-bjergene i det sydøstlige Kenya. Hunnen lægger få æg i et kammer i jorden og bliver hos dem, og de nyklækkede unger lever af hendes yderste hudlag. Arten er truet, og pasningen i fangenskab er næsten ukendt.

Familie: Herpelidae Tidligere navn: *Boulengerula taitanus; Afrocaecilia taitana* Udgivet 17. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**24-30 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Gravende**
Biotop	**Bjergskov**
Hudgift	**Ingen kendt**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 30 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**21-24 °C**
Temperatur, nat	**19-22 °C**
Luftfugtighed	**90-100 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Ikke nødvendig**
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Direkte udvikling (ingen larver)**
Æglægning	**På jorden**
Kønsmoden	**24 mdr.**
Æg pr. sæson	**5**
Yngelpleje	**Vogter æggene**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Truet (EN)**

Ikke på CITES-listerne og ikke i EU-bilag A-D. Arten står ikke på listen over forbudte dyr i BEK nr. 1261/2015. Om der gælder dyresundhedskrav ved import af ormepadder, er ikke bekræftet: tjek de aktuelle regler hos Fødevarestyrelsen.

Om arten

Boulengerula taitana er en benløs, gravende padde, der ligner en regnorm: kroppen er lang og cylindrisk og delt af ringformede furer. Øjenhulerne er dækket af knogle. Dyr over 24 cm regnes for voksne, og hannerne bliver længere end hunnerne. Største længde er ikke dokumenteret; boksens øvre grænse på 30 cm er et skøn. Arten hører til familien Herpelidae.

Arten er kendt for en usædvanlig yngelpleje: hos hunner, der passer unger, forandres huden, så den bliver lysere og rig på næring, og ungerne har særlige tænder, som de bruger til at skrælle og æde hendes yderste hudlag. Hunnen taber kondition i den periode.

Hudgift: der er ikke dokumenteret nogen giftvirkning hos arten, men ormepadder har hudkirtler, så rør ikke øjne og slimhinder efter håndtering. Vask hænder før og efter, og rør dyret så lidt som muligt. Levetid og vægt er ikke dokumenteret; levetiden i boksen er et skøn.

Udbredelse og levested

Boulengerula taitana findes kun i Taita-bjergene i det sydøstlige Kenya. Arten står som truet (EN) på IUCN's rødliste. Den er almindelig i småt dyrket landbrugsland i bjergene, men udbredelsen er lille.

> **Oprindelig udbredelse:** Kenya.

LEVESTED

Taita-bjergene var oprindelig dækket af skov, men i dag er det meste småt dyrket landbrugsland med skovrester imellem. *B. taitana* lever både i skov og på dyrkede marker og findes som regel få centimeter under jorden, under rådnende stammer og i jord, der samler sig om sten. Jorden må ikke tørre ud: i tørre perioder trækker dyrene mod fugtigere eller dybere jord og er sværere at finde. Bjergene har to regntider, en lang fra marts til maj og en kort fra oktober til december. Føden er især termitter og regnorme, desuden fluelarver og andre smådyr i jorden.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Boulengerula taitana*. Klimaet i Taita-bjergene er tropisk, men mildt på grund af højden, med to regntider, og arten lever i fugtig, løs jord. Pasningen bygger på det og på erfaringer med andre landlevende ormepadder; den bedst kendte slægtning i fangenskab er *Herpele squalostoma* fra samme familie.

Et voksent dyr holdes i en tæt, tykvægget plastikkasse på mindst 40 × 30 × 30 cm med 15-20 cm løs, fugtig bund. Låget skal slutte tæt og have en vægt ovenpå, for ormepadder finder hver sprække. Brug ublegede papirfibre (papirbaseret strøelse) eller steriliseret muldjord uden gødning; kokosfibre alene kan pakke sig sammen i tarmen. Bunden skal være fugtig, men ikke så våd, at man kan presse vand ud af en håndfuld, og der må ikke stå vand i bunden. Et fladt stykke bark eller træ på overfladen giver et skjul lige under overfladen og gør det let at se til dyret. Små lufthuller i siderne, dækket af fint net, giver ventilation og holder foderdyrene inde; låget skal være uden huller. Bunden skiftes hver 4.-5. måned.

TEMPERATUR

Temperaturen i jorden er ikke målt for arten. 21-24 °C om dagen og 19-22 °C om natten er et skøn, der passer til landlevende ormepadder og et mildt bjergklima. Temperaturen skal være stabil, og hurtige eller store udsving skal undgås. Står kassen i et rum med jævn temperatur, er der som regel ikke brug for opvarmning. Et dyr, der ligger på overfladen i stedet for at grave, har det for varmt, for koldt, for vådt eller for tørt.

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Bunden skal være jævnt fugtig, og luften i kassen er næsten mættet, 90-100 %. Sprøjt bunden med flaskevand, regnvand eller afkloreret postevand, og vend de øverste centimeter af og til, så fugten fordeles. Lad den ene ende være lidt tørrere end den anden, så dyret kan vælge, og lad aldrig vand samle sig i bunden.

VAND OG VANDKVALITET

Arten skal ikke have vandskål eller vanddel. Kondens på kassens vægge er nok at drikke af, og vandet bruges kun til at holde bunden fugtig. Brug aldrig postevand med klor eller kloramin, og undgå sæbe, rengøringsmidler og håndcreme på hænder og redskaber, fordi padder optager stoffer gennem huden.

LYS OG UVB

Arten lever under jorden og har ikke brug for UVB eller anden belysning. Rummets almindelige døgnrytme med 10-14 timers lys er nok. Kassen holdes mørk og skal ikke stå i direkte sol.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

I naturen æder *Boulengerula taitana* især termitter og regnorme; ungerne tager mest regnorme. I fangenskab er små regnorme det mest realistiske grundfoder. Brug små orme, fx kompostorme, og klip dem i stykker, så de passer til dyrets lille mund. Termitter kan gives som tillæg, hvis de kan skaffes.

Et voksent dyr får 5-10 små orme hver anden uge. Grav igennem bunden mindst hver anden uge: mange tilbageværende orme betyder overfodring eller et dyr, der ikke æder. Ormene kan gødes med kalk og vitaminer i deres jord nogle dage før fodring. Arten æder langsomt og ses sjældent æde, så tæl ormene ind den første måned.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Boulengerula taitana lever skjult under jorden, og et sundt dyr ligger nedgravet det meste af tiden. Arten holdes enkeltvis, så vægt og sundhed er lette at følge. Hunner med æg ligger ofte tæt på andre ynglende hunner, men om arten kan holdes i grupper, er ikke dokumenteret. Dyret håndteres kun, når det er nødvendigt, med rene, fugtige hænder.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Ungerne bliver halvvoksne omkring et år efter klækningen og voksne, over 24 cm, efter yderligere et år. Kønsmodenhed er derfor sat til omkring 2 år. Hannerne bliver længere end hunnerne, men kønnene kan ikke skelnes sikkert udefra. Hunner, der passer unger, er tydeligt lysere i huden. Avl i fangenskab er ikke beskrevet.

PARRING

Befrugtningen er indre, og parringen foregår i jorden før æglægningen, ved begyndelsen af den korte regntid. En hun kan få unger med mere end én han i samme kuld. Hvilke forhold der udløser parringen i fangenskab, er ikke dokumenteret; en fugtigere periode, der efterligner regntiden, er et naturligt udgangspunkt.

ÆG OG LARVER

Hunnen graver et kammer i jorden, lægger æggene dér og bliver hos dem, mens de udvikler sig, og efter klækningen. Et kuld er i gennemsnit omkring 5 æg, og ungerne klækker som små ormepadder uden larvestadie i vand. Ungerne skræller og æder moderens fedtrige yderste hudlag med deres særlige tænder, og hun taber kondition, mens de æder. Unger passes undertiden af en anden hun end moderen.

METAMORFOSE

Der er ingen larver og ingen forvandling: ungerne klækker som små, svagt udviklede udgaver af de voksne, omkring 3 cm lange. Æggenes udviklingstid er ikke dokumenteret. Ungerne lever af moderens hud, til de er omkring 12 cm, og skifter derefter til tænder, der kan tage byttedyr. Hunnen skal have fuldstændig ro, mens hun ligger med æg eller unger.

OPDRÆT AF UNGER

Unger flyttes ikke fra hunnen, før de selv graver og æder. Derefter holdes de i en lille, dyb kasse med samme bund som de voksne og får meget små regnorme eller ormestykker. Hold bunden jævnt fugtig og temperaturen stabil. Der findes ingen opdrætsvejledning for arten.

Sundhed og typiske fejl

Sundhedsbilledet bygger på erfaringer med andre landlevende ormepadder. De hyppigste problemer er:

- Dyret ligger på overfladen: bunden er for våd, for tør, for varm, for kold eller kemisk uegnet, eller der mangler et skjul nær overfladen. Ret forholdene, og skift bunden.
- Forstoppelse: kokosfibre kan pakke sig sammen til en prop i tarmen. Brug papirfibre eller steril jord.
- Udslip: låget skal slutte tæt og have en vægt ovenpå.
- Hudbetændelse er den hyppigste kendte dødsårsag hos ormepadder i fangenskab. Hold bunden ren, og se på huden ved hvert eftersyn.
- Chytridsvamp (Bd) er påvist hos ormepadder. Nye dyr sættes i karantæne, og hænder og redskaber vaskes mellem kasserne.

Gå til en dyrlæge med forstand på padder, hvis dyret ikke æder i flere uger, taber sig eller får sår på huden.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.

Hele vejledningen med kort og opdateringer: herpy.org/da/ormepadder/boulengerula-taitana